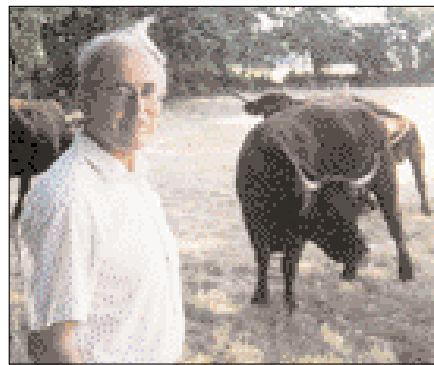
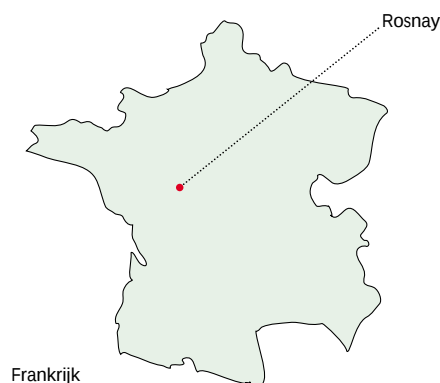

Als klokkenluider vertrok Frits van Beusekom op 53-jarige leeftijd naar Frankrijk. Voor hij het wist was hij boer; met Salers. Op zijn vleesveebedrijf geeft hij de natuur alle ruimte. Met mooie ecologische en economische resultaten. Franse opvolgers staan klaar.

Frits van Beusekom: 'Voor de amateur die ik toen was zijn Salers ideale koeien'

Frankrijk

Met Frits van Beusekom een ronde maken over zijn Franse land: het is een belevenis. Geen vogel blijft onopgemerkt, hoe hoog ze ook vliegt, hoe diep ze zich ook verschuilt in de schaduwbieden-de bosschages. Geen plantje blijft onbenoemd en de reden waarom het juist op die plaats groeit en bloeit blijft nooit onvermeld. Zijn praktische kennis van de flora en fauna is fenomenaal en verraaft zijn achtergrond als bioloog. Maar Frits van Beusekom is ook boer. Op zijn dagelijkse surveillances controleert hij zijn roodbruine vleesveedieren. Salers zijn het, een Frans ras dat door de dominantie van de Charolois, Limousins en Blondes in de vergetelheid dreigt te raken.

Bioloog is Van Beusekom al van jongsaf aan, boer is de 64-jarige Nederlander pas sinds 1993. In dat jaar vertrok hij uit Nederland, moe van een jarenlang conflict met de top van zijn werkgever, het ministerie van Landbouw (LNV). De oneinigheid bereikte een climax doordat Van Beusekom bewust als klokkenluider naar buiten trad: tijdens een tv-uitzending van actualiteitenrubriek NOVA deed hij een boekje open over de verziekte cultuur op LNV. Daarmee eindigde zijn carrière in Nederland, een mooie loopbaan tot dan toe. Hij werkte jarenlang bij Staatsbosbeheer, waar hij het tot directeur Natuurbehoud bracht.

Oude koeien geheugen veestapel

Omdat zijn tweede echtgenote Vera ook wel oren had naar een nieuwe start in Frankrijk richtte Van Beusekom zijn vizier naar het zuiden. Na een lange zoektocht kwamen ze in Rosnay, in het natuurpark De Brenne, terecht. Voor Franse begrippen is het er erg vlak en het ligt bezaaid met kleine vismeertjes. 'De eerste keer kwamen we er in mei. Alles bloeide. Ik zag direct dat het er ecologisch gezien heel bijzonder was', zegt Van Beusekom. Aan boeren dacht hij toen nog niet, maar per toeval kwam een boerderij te koop. 'En daar zat dertig hectare grond bij...'. Voor het beweiden daarvan werd Van Beusekom op het spoor van de Salers gezet. 'Die eeuwige Schotse Hooglanders of

Galloways, daar had ik al geen trek in.' Hij kocht tien Salers, drachtige vaarzen en een jonge stier, en kreeg geen moment spijt van zijn keuze. 'Voor de amateur die ik toen was zijn het ideale koeien. Ze zijn vriendelijk in de omgang, kalven gemakkelijk af en kunnen goed overweg met sobere omstandigheden.' Van Beusekom wil voldoende oude koeien in de kudde hebben. 'Oude koeien zijn het geheugen van de veestapel. Zij weten, door schade en schande wijs geworden, welke giftige planten ze moeten mijden. Op één of andere manier geven oude koeien die kennis door aan de jonge dieren.'

Inmiddels telt de veestapel op La Carrière twintig moederdieren met hun kalveren. Daarnaast lopen er veertig stuks jongvee, waarvan een deel afgemest wordt. 'We waren gewend om de kalveren op 9 maanden leeftijd als broutard aan mesters te verkopen, maar we mesten ze nu zelf af en zijn gestart met de verkoop op de boerderij van vleespakketten.' Gemiddeld beurt Van Beusekom 9 euro per kg vlees. Bij een totaal netto gewicht van 300 kg brengt een dier daardoor 2700 euro op. Dat is een uitstekende opbrengst, maar, zo nuanceert Van Beusekom, 'omdat de dieren zomer en winter buiten lopen en nauwelijks bijgevoerd worden duurt het lang – drie tot vier jaar – voordat de dieren slachtrijp zijn'.

Drie geldstromen

Boeren is voor Frits van Beusekom al lang geen hobby meer. Zijn inzet is om een bedrijf op te bouwen dat dankzij – en niet ondanks – de volledig ecologische bedrijfsvoering economisch rendeert. In-

dom. Per perceel hanteert hij andere beheersrichtlijnen. 'Ik heb speciale beweidingsprogramma's. Daarnaast heb ik specifieke hooilanden. Soms zet ik hoekjes van een perceel af om bepaalde fauna tot ontwikkeling te brengen. En ik heb een aantal percelen die geen enkele natuurpotentie hebben. Dan zou ik een sufferd zijn om die niet te bemesten om zodoende van die percelen extra opbrengst te halen.'

Boeren als beheerders

Zijn ecologische manier van boeren is door de burens met argwaan gevolgd. Maar Van Beusekom voelt zich meer en meer geaccepteerd. Vooral het aantrekken van twee Franse medewerkers heeft goodwill gekweekt. De twee jonge twintigers, Olivier Menet en Sebastien Hesnoulis, zijn inmiddels kandidaat om het bedrijf over te nemen. 'Het is de bedoeling om een maatschapsconstructie aan te gaan. Daardoor krijgen we nieuwe groeimogelijkheden. Jonge boeren die nog

niet voldoende grond hebben krijgen voorrang bij grondtransacties.' Zijn passie voor natuurbeheer geeft hij ook inhoud als voorzitter van de regionale natuurvereniging. 'Ik doe dat nu twee jaar. Ik zie het als mijn voornaamste taak om de natuurvereniging uit het isolement te halen en een brug te slaan met de boerenwereld. Daar komt schot in.' In Frankrijk is de natuur nog grotendeels in boerenhand. Zonder boeren zal natuurbeheer daarom onhaalbaar en onbetaalbaar zijn, is zijn overtuiging. 'Toen ik nog bij Staatsbosbeheer werkte waren onze beste beheerders tot het natuurbehoud "bekeerde" boerenzonen. Die gaan praktisch om met de beschikbare hoeveelheid geld en werk. Natuurbeheerders zijn vaak te pietluttig, staren zich dood op één plantje. De daarmee samenhangende machinevrees heb ik ook gehad. Dat is niet nodig. Het is meer een kwestie van de goede condities scheppen in het totale bedrijfssysteem: de juiste hoeveelheid die-

ren inzetten op het juiste moment, aangepast mesten en bekalken. En niet alles glad willen maken. Waar dat in resulteert? Frits van Beusekom heeft de cijfers paraat. Op 35 hectare heeft hij alle hogere planten geïnventariseerd, 500 verschillende. Hij telde al 50 soorten dagvlinders en in zijn wei- en hooilanden, bosschages en gebouwen broedden 65 soorten vogels. Zoals de veld- en boomleeuwerik, de grauwe klauwier, de roodborsttapuit, geelgors én de hop. 'Die vind je hier nog; er broeden drie paartjes.' En wie genieten wil van de twaalf soorten orchideeën die kan het beste in mei naar De Brenne afreizen. Voor de bijzondere – want fosfaat- en stikstofgevoelige – herfstschroeforchis moet men er in september zijn. 'In mei bloeit ook de moerasorchis, een echte showsoort die in Nederland niet voorkomt. Ik heb enkele hooilanden waar ze met tienduizenden staan.'

Bert de Lange

Bioloog en boer in Frankrijk

Frits van Beusekom even trots op broe dende hop en bloeiende moerasorchis als op zijn salers

middels kunnen ze ervan leven, wars als ze zijn van elke luxe.

'In de opstartfase lukte dat niet, maar we hebben toch kunnen investeren in het bedrijf dankzij inkomsten uit privé-middelen', zegt Van Beusekom, die drie geldstromen onderscheidt: vleesverkoop, premies/subsidies en excursies. De verkoop van vlees moet jaarlijks rond de 25.000 euro gaan opleveren. Voor subsidies put hij uit diverse bronnen. Per zoogkoe ontvangt hij 250 euro per koe, de stierenpremie bedraagt 200 euro per dier en hij heeft zich voor de komende vijf jaar verzekerd van een beheersvergoeding van 6600 euro. De inkomsten uit excursies, waarvan hij er tientallen per jaar verzorgt, hoopt hij te vergroten door professionalisering, zoals de inrichting van een ontvangstruimte.

In totaal heeft Van Beusekom 100 hectare in gebruik, waarvan 50 hectare in eigen-

'Extensieve vlees' van de roodbruine Salers brengt 9 euro per kg op

